

44 לפרש דבריו מפרש כיצד חלה נזירות מדין ידות, כגון האומר
 45 'אהא, והרי לא הזכיר כלל את הדין שנזירות חלה על ידי ידות.
 46 מיישבת הגמרא: אמר רבא ואיתקא - ויש שאמרו תירוץ זה בשם
 47 חכם ששמו ברי, הספרי מיתפרא - המשנה נשנית בחיסור לשון,
 48 והכי קתני - וכך צריך לשנותה, כל בינוי נזירות כנזירות ידות,
 49 נזירות כנזירות, ומפרשת ואלו הן ידות, האומר אהא ולא גמר לומר
 50 'אהא נזיר, הרי זה נזיר מדין יד. שואלת הגמרא: ולפרש בינוי
 51 ברישא, ורק לאחריהם יפרש ידות, וכפי שבתחילת המשנה הזכיר
 52 את הכינויים לפני ידות. משיבה הגמרא: תנא מההוא דפליק ההוא
 53 מפרש ברישא - דרך התנא לפרש תחילה את הדין שסיים בו, וכמו
 54 שמצינו בן בעוד מקומות, דרתנן במסכת שבת (ב) שמבררת
 55 המשנה כמה מדליקין - באיזה שמנים ופתילות מדליקים נרות
 56 שבת, ובמה אין מדליקין, שאינם דולקים יפה, ומפרש את אלו שאין
 57 מדליקין בהן ברישא. וכן מצינו במשנה (שם מה) שמבררת כמה
 58 מופקין ערב שבת את הקדרה אחר שסילקה מעל גבי הכירה,
 59 ובמה אין מופקין, ומפרש אין מופקין ברישא. וכן שנינו (שם נז) כמה
 60 אשה יוצאה ובמה אינה יוצאה - באלו תכשיטים מותר לאשה
 61 לצאת לרשות הרבים בשבת, ובאלו אסורה, ומפרש התנא את
 62 אלו שלא תצא האשה בהם, ברישא. הרי שדרכו של התנא לפרש
 63 תחילה את הדין שהזכיר באחרונה, ולכן גם כאן מפרש התנא
 64 תחילה את דין ידות.
 65 הגמרא מקשה ממקומות אחרים שפירש התנא לפי הסדר
 66 שהתחיל בו: והתנן (שם נא), כמה ביהמה יוצאה, ובמה אינה יוצאה,
 67 ומפרש יוצא וכל וכי ברישא, ואינו מקדים לפרש את מה ששנה
 68 באחרונה. וכן מצינו לענין ירושה (ב"ב קח), יש נזחלין ומנחילין - יש
 69 שירשים את קרוביהם שמתו, וגם מורשים להם את ממונם אם
 70 הם ימותו תחילה, ויש שנוחלין - יורשים את קרוביהם, ולא
 71 מנחילין להם, ויש שמונחילין לקרוביהם, ולא נוחלין אותם, ויש שלא
 72 נוחלין ולא מנחילין אף שהם קרובים, ומפרש התנא את אלו
 73 שנוחלין ומנחילין ברישא, וכפי הסדר הנזכר בתחילת המשנה.
 74 נמצא, שאין דרכו של התנא להתחיל לפרש מהיכן שסיים, אלא
 75 מפרש לפי הסדר שהתחיל בו, ואם כן חוזרת השאלה מדוע שינה
 76 התנא מסדר המשנה ופירש ידות קודם כינויים.
 77 הגמרא חוזרת בה מהתירוץ הקודם, ולומדת שאין סדר קבוע
 78 במשנה: אלא, לעולם תני הכי ותני הכי - לפעמים שונה התנא לפי
 79 הסדר שהתחיל בו, ולפעמים מקדים לבאר את מה שסיים בו,
 80 ובכל מקום יש טעם למה תפס סדר זה. אלא, התם - לענין הדלקת
 81 נרות שבת, הטמנה, ויצאת האשה, כיון דאיסורא דנפשיה הוא -
 82 שהם איסורים התלויים במעשה האדם והמורים יותר, לכן מפרש
 83 איסורא דנפשיה ברישא - מקדים התנא לפרש תחילה את האופן
 84 האסור לפני שמפרש את האופן המותר, אבל נפי בהמה - במה
 85 יוצאה ובמה אינה יוצאה, דאיסורא אידי ביהמה הוא דאתי -
 86 שהאיסור על ידי מעשה הבהמה הוא בא, ואין האדם עושה
 87 פעולת איסור רק שהוא מצווה על בהמתו, לפיכך מפרש היתירא
 88 ברישא - את צד ההיתר תחילה.

1 הנזיר נאסר בשלושה דברים: בכל היוצא מן הגפן. בתגלחת.
 2 בטומאה למתים. וביום שנשלמו ימי נזירותו חייב הוא להביא
 3 קרבנות, וכן אם נטמא בתוך ימי הנזירות. בשלושה אופנים אפשר
 4 לקבל נזירות: א. עיקר לשון נזירות, דהיינו שאומר 'הריני נזיר'. ב.
 5 כינויים, דהיינו לשון שאינו עיקרי. ג. ידות, שאינו אומר את לשון
 6 הקבלה בשלימות, אלא מתחיל מקצת דיבורו ואינו גומרו, ובאותו
 7 מקצת חלה הנזירות כאילו השלים את דבריו.

משנה

8 המשנה מלמדת שנוזרות חלה אף בלשונות שהם רק כינויים או
 9 ידות לנזירות. כל בינוי נזירות - כל הלשונות שאינם עיקר שם
 10 נזירות אלא כינוי, הרי הם כנזירות - כעיקר לשון נזירות, ואף
 11 בלשונות אלו חלה קבלת נזירות. וכן חלה הנזירות על ידי 'ידות',
 12 וכגון האומר 'אהא', ולא סיים 'אהא נזיר', הרי זה נזיר, או אם אמר
 13 'אהא נאה', הרי הוא נזיר, שאף לשון זו מידות נזירות היא, וכאילו
 14 השלים דבריו ואמר 'אהא נאה על ידי מצוה התלויה בשער',
 15 כלומר בנזירות.
 16 ואלו הן לשונות שהם כינויים לנזיר: כגון האומר 'הריני נזיר', או
 17 'ניקי', או 'וינה', או 'וינה', הרי זה נזיר. המשנה מפרשת עוד
 18 לשונות המועילים: היה נזיר עובר לפניו, ואמר 'הריני כזה', או
 19 שאחז בשערו ואמר 'הריני מסלסל' - מזהפק בשערי, או 'הריני
 20 מבלבל' - מגדל שער, וכן האומר 'הרי עלי לשלח פגע' - לגדל
 21 שער, הרי זה נזיר. האומר 'הרי עלי ציפורים' - שתי תורים או שני
 22 בני יונה, שהם קרבנו של נזיר שננטמא, והיה נזיר עובר לפניו, רכי
 23 מאיר אומר, הרי הוא נזיר, וחקמים אומרים, אף שבלבו נתכוין
 24 לקבל נזירות, אינו נזיר, כיון שאין זו לשון נזירות כלל:

גמרא

25 הגמרא מבררת מדוע נקבעה מסכת נזיר בסדר נשים. שואלת
 26 הגמרא: מברי, תנא בסדר נשים קאי - מאחר שהתנא עומד בסדר
 27 נשים, מאי מעיקא תני נזיר - מדוע שנה בסדר זה את הלכות
 28 קרבנות הנזיר, ולא בסדר קדשים העוסק בהלכות קרבנות. משיבה
 29 הגמרא: תנא אפקרא קאי - התנא שנה כאן מסכת נזיר על סמך
 30 הפסוק האמור בענין גט, שנאמר (דברים כד א) 'והיה אם לא תמצא
 31 חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר בריתת ונתן בידה
 32 ושלחה מביתו', הרי שמעשה נזות גורם גירושין, והכי קאמר התנא
 33 בזה ששנה מסכת נזיר בסדר נשים, מי גרם לה ו-לאשה, לעבור
 34 עבירה זו שמחמתה בעלה מגרשה, ריבוי שתיית יין המביאה
 35 לקלות ראש, וקאמר התנא, כיון שהיין גורם עבירה, לכן כל
 36 הרוצה סוטה בקלקולה ו-בניוולה ובבושתה, נזיר עצמו מן הנהו,
 37 שזו היא השמירה הראויה כדי להינצל מקלות הראש הגורמת
 38 לעבירה. ואם כן ענין הנזירות שייך לסדר נשים על ידי שתמנע
 39 מלשתות יין לא תבוא לידי עבירה הגורמת גירושין.
 40 הגמרא באה לבאר את סדר המשנה, ומקשה: פתח בבינוין -
 41 התנא שנה בתחילת דבריו 'כל כנויי נזירות כנזירות', וכשבא

המשך מהעמוד הקודם

ויצלו זמן שהותם כאן, כסגנון חז"ל, כדבעי למיעבד - מתוך שמחה וטוב לבב.

ונזכה במהרה לקיום היעוד דבשובה ונחת, דנחזור כולנו בשובה ונחת לארצנו הקדושה על ידי משיח צדקנו בקרוב ממש.

המצפה לבשו"ט בכל האמור וחיותם בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד - לכאו"א שליט"א,

מנחם שניאורסאהן

נ.ב. מכתבי זה בא גם בתור מענה למכתביהם הפרטים של כ"ו מהמשתתפים שליט"א בהנסיעה האמורה. ובדאי יודיעו לכאו"א מהם את האמור.